

Trasaturile limbajului poetic eminescian In doua poezii studiate Floare albastra si Luceafarul - Mihai Eminescu

Ultim mare romantic european, Eminescu este figura cea mai importanta a liricii romanesti din secolul al XIX-lea. Operele sale In versuri, repartizate In trei perioade de creatie, ilustreaza nu numai evolutia poetului aflat In cautarea unei formule proprii, ci mai ales dovada faptului ca Eminescu a realizat prima revolutionare a limbajului poetic din literatura noastra. Abordand un regisru tematic romantic variat si intelectualizat, autorul unor capodopere precum Ciclul Scrisorilor, Oda (In metru antic), Glossa, Luceafarul, Memento mori, Floare albastra sau Sara pe deal se Inscribe In circuitul valorilor universale.

Toata poezia secolului al XX-lea sta sub semnul liricii eminesciene. Se spune ca Intr-un fel s-a scris pana la Eminescu, dar cu totul altfel dupa el. Inevitabil toti marii poeti interbelici si postbelici sunt raportati la Eminescu, nu numai sub raportul influentelor sau al tematicii, ci si In ceea ce priveste inovatia la nivelul limbajului poetic.

Doua dintre cele mai reprezentative poezii din acest punct de vedere sunt Floare albastra si Luceafarul, din care vom analiza fragmentul zborului uranic al lui Hyperion. Ele apartin unor etape distincte din evolutia liricii eminesciene: Floare albastra apare In 1873, deci In cea de-a doua perioada, dupa ce poetul se delimiteaza de influetele predecesorilor pasoptisti si gaseste formula preponderent romantica, iar Luceafarul zece ani mai tarziu (initial la Viena, apoi si In tara), cand deja poetul Isi clasicizeaza viziunea si Incepe seria capodoperelor.

Egloga pe tema conditiei omului de geniu, proiectata pe fundalul unei naturi initial salbatice, apoi rustice, Floare albastra are o structura ce alterneaza, Intr-un vag scenariu epic, replicile unui eu feminin cu cele ale barbatului cautator de absolut. Astfel, o prima trasatura a limbajului poetic este alternarea registrului popular, arhaic, regional cu cel literar, cult, grav. Replicile fetei cuprind structuri ce amintesc de spontaneitatea, naturalitatea graiului rural: "De nu m-ai uita, Incalte /Sufletul vietii mele", "Grija noastra n-aib-o nime /Cui ce-i pasa ca-mi esti drag?", "Voi cerca de ma iubesti", "Mi-i tineea de subsioara,/Te-oi tineea pe dupa gat", In antiteza cu interventiile barbatului, rostite pe un ton elegiac, uneori chiar avlnd valoarea impersonala a unor adevaruri general valabile: "Totusi este trist In lume!".

De asemenea, poemul este structurat antitetic, fiind cunoscut gustul excesiv al poetului pentru aceasta figura de gandire ("Antitezele sunt viata", spune Eminescu Insusi, iar Maiorescu Il caracterizeaza ca fiind "iubitor de antiteze cam exagerate"): opozitia se realizeaza nu numai Intra idealul hedonist, dionisiac asupra iubirii al fetei si cautarea de absolut a barbatului, ci si Intra motivele literare ce se regasesc In replicile lor: "stele", "nori", "ceruri nalte", "soare", "campiile asire", "Intunecata mare", "piramidele-nvechite" inspira puterea de a cuprinde spiritual universul Intr-o dimensiune tripla (pe verticala, pe orizontala si temporal), pe cand "balta", "trestia", "foile de mure", "firul de romanita" aduc In dicutie superficialitatea idealului fetei, fragilitatea iubirii,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

efemeritatea conditiei umane.

In plus, preferinta pentru simboluri se inscrie tot in estetica romantismului. Laitmotivul ce apare si in titlu este preluat din literatura universală și recontextualizat de Eminescu: dacă la Novalis in Heinrich von Ofterdingen desemna căutarea absolutului, in poemul de față exprimă sentimentul erotic, împlinirea sufletească pe care o poate genera dragostea, fiind un simbol ambivalent: iubirea implică nu numai o purificare a spiritului (albastru), ci și fragilitate, perisabilitate (floare).

La nivel semantic, plasticitatea imaginilor poetice este dată de coexistența mai multor procedee: epitetul este folosit excesiv ("Intunecata mare", "prăpastia măreată", "sarutari dulci", "trestia cea lina", "balta cea senina", "dulce minune", "dulce floare", "de-aur parul"), alături de comparație ("voi și roșie ca marul" - portretul fetei are aura de generalitate a personajelor feminine de basm, "ca un stalp eu stam in luna" - marchează dificultatea eului masculin de a accepta ideea că împlinirea nu este de găsit in demersuri cognitive, ci numai prin afect). Personificarea ("und-izvoare plang in vale") se regăsește accidental, iar exclamațiile retorice și repetitiile din final "Floare albastră, floare albastră", "Ce frumoasă, ce nebună /E albastră-mi dulce floare!") accentuează regretul eului liric, exemplificând nivelul figurilor sintactice și retorice.

Pe de altă parte, dacă această etapă a creației eminesciene este caracterizată de Tudor Vianu ca perioadă epitetului obligatoriu, după 1878 același critic vorbește despre fenomenul de "scuturare a podoabelor", poetul renunțând la această figură de stil in ideea abstractizării imaginilor artistice. Astfel, lipsa abundenței figurilor de stil este un efect al clasicizării viziunii poetice, dar este compensată prin figurile bazate fie pe contrast semantic (oximoronul sau antiteză), fie pe opoziția între registre sau prin atenția acordată figurilor de construcție. Fragmentul ce descrie călătoria lui Hyperion la originile timpului și ale spațiului, dincolo de faptul că îl confirmă lui Eminescu calitatea de creator al pastelului cosmic, se remarcă prin plasticitatea imaginilor, dar și prin capacitatea autorului de a da contur unor realități abstracte.

Poet vizionar, autorul Luceafărului prezintă in limbaj metaforic viziunea sa antitetica asupra timpului cosmic și a celui terestru: "și cai de mii de ani treceau / In tot atâtea clipe".

Ca și in tabloul nasterii și al morții universului din Scrisoarea I, și in acest fragment se remarcă plasticitatea imaginilor, rezultată din melanjul de tropi și de figuri de construcție. Imensitatea și ilimitarea spațiului cosmic sunt prezentate prin chiasm: "Un cer de stele dedesupt /Deasupra cer de stele". Comparația extinsă "Părea un fulger ne-ntrerupt / Rătăcitor prin ele" trimite fie la condiția de etern căutător a omului de geniu, fie la sursa mitologică populară (mitul zburătorului, duh malefic, cu înfățișare luminoasă).

In plus, simultaneitatea in planul expresiei a elementelor arhaice ("dentai", "pan", "asemene") cu cele neologice ("chaos") anulează impresia de artificialitate. Călătoria prin spațiul celést scoate la iveală influența modelului cosmologic kantian, universul fiind perceput ca o pluralitate de lumi ce evoluează continuu: "Cum izvorau lumina /Cum izvorând Il Inconjur/ Ca niște mari, de-a-notul".

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Astfel, comparatia domina sucesiv trei catrene.

Nu In ultimul rand, cele mai originale imagini sunt cele care descriu, In acest parcurs regresiv, originea lumii, prin alternarea negatiilor cu afirmatiile ("Unde-ajunge nu-i hotar /Nici ochi spre a cunoaste", "Nu e nimic si totusi e...") sau prin exprimarea metaforica abstracta: "Vremea-ncearca In zadar /Din goluri a se naste", "E un adanc asemenea /uitarii celei oarbe".

Asadar, Floare albastra si Luceafarul sunt doar doua dintre poeziile care ilustreaza In ce masura Eminescu a speculat expresivitatea latentă a cuvântului, redându-i harul originar. Detasându-se net de predecesorii sai, poetul va face posibila experienta jocului de limbaj modernist si neomoderist, gratuit si eliberat de functia decorativa. Astfel, previziunea lui Maiorescu din finalul studiului Eminescu si poeziile lui se justifica: "Acesta a fost Eminescu, aceasta a fost opera lui. Pe cat se poate omeneste prevedea, literatura poetica romana va Incepe secolul al XX-lea sub auspiciile geniului lui, iar forma limbei nationale, care si-a gasit In poetul Eminescu cea mai frumoasa Infaptuire pana astazi, va fi punctul de plecare penru toata dezvoltarea viitoare a vestmintului cugetarii romanesti".